

การแสดงผลปกรรรมของ อินสนธิ วงศ์สาม
ART EXHIBITION BY INSON WONGSAM

ภาพปกหน้า :

ผลงานชื่อ ตาไม่มีแวว 2003

ภาพพิมพ์แกะไม้, 120 x 120 ซม.

Front cover

Titled : Ignorant eyes can't see clearly

Woodcut, 120 x 120 cm.

Rama IX Art Museum Foundation

การแสดงผลปกรรรมของ อินสนธิ วงศ์สาม
ศิลปินแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๔๒

ART EXHIBITION BY INSON WONGSAM
The National Artist 1999

Rama IX Art Museum Foundation

โครงการเชิดชูเกียรติ การสร้างสรรค์ศิลปกรรมของศิลปินไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๐
The Special Exhibition Project to Honor Thai Artist 2007

8 - 24 มกราคม 2550 ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ ถนนหน้าพระลาน กรุงเทพฯ 10200
วันจันทร์ - วันศุกร์ เวลา 09.00 น.-19.00 น. วันเสาร์ เวลา 09.00 น. - 16.00 น. ปิดวันอาทิตย์และวันหยุดราชการ

January 8th - 24th, 2007 at Silpakorn University Art Gallery, Wang Tha Phra, Na Phra Lan Road, Bangkok.
Monday - Friday 09.00 am.-07.00 pm. Saturday 09.00 am. - 04.00 pm. Closed on Sunday and Public Holiday

การแสดงผลงานของ อินสนธิ์ วงศ์สาม
The Art Exhibition by Inson Wongsam

Exhibition venues :
January 8th - 24th, 2007
at Silpakorn University Art Gallery, Wang Tha Phra, Bangkok

Organized : Art Centre, Silpakorn University
Exhibition Curator : Art Centre, Silpakorn University
Published : Art Centre, Silpakorn University
Design : Art Centre, Silpakorn University
Computer Graphic : Art Centre, Silpakorn University
Translated : Sasivimol Sanitratpakdee
Butsakorn Buranabanpot

First Edition : January 2007 1,500 copies
Printed : Amarin Printing and Publishing Public Co. Ltd

Rama IX Art Museum Foundation

สารจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศิลปากร ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2486 เริ่มแรกนั้นจัดการเรียนการสอนเฉพาะด้านศิลปะ แก่เยาวชนไทยที่มีความสนใจงานจิตรกรรมประติมากรรม ต่อมาจึงขยายฐานการศึกษาไปสู่สาขาวิชาอื่นๆ เพิ่มขึ้นตามลำดับ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีกำหนดแผนงานและแนวทางการสนับสนุนกิจกรรมทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของชาติ เพื่อสร้างมาตรฐานของการจัดการในระดับสากล โดยมีหอศิลป์ มหาวิทยาลัย ศิลปากรเป็นศูนย์กลางของข้อมูลและการเผยแพร่ผลงานทางศิลปะ ทั้งยังขยายงานวิชาการ งานวิจัยทาง ด้านศิลปะให้กว้างไกลและเป็นประโยชน์แก่สาธารณชน เพื่อเป็นการเผยแพร่เกียรติคุณและผลงานของศิลปิน ผู้รังสรรค์งานศิลปะ จนเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึง ได้จัดทำโครงการเชิดชูเกียรติการสร้างสรรค์ศิลปกรรมของศิลปินไทย ประจำปี พ.ศ. 2550 โดยจัดการ แสดงศิลปกรรมของอินสนธิ วงศ์สามขึ้น ระหว่างวันที่ 8 - 24 มกราคม พ.ศ. 2550 ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร

อินสนธิ วงศ์สาม เป็นชาวลำพูน จบการศึกษาศิลปะจากโรงเรียนศิลปะศึกษา (เตรียมมหาวิทยาลัย ศิลปากร) ปริญญาศิลปบัณฑิต (ประติมากรรม) มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นศิลปินอิสระที่มีประสบการณ์สูง ได้สร้างสรรค์งานศิลปะทั้งประติมากรรม และภาพพิมพ์ ได้รับรางวัลในการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติหลายครั้ง ได้รับการยอมรับจากวงการศิลปะ ทั้งในและต่างประเทศ ในปี พ.ศ. 2540 ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็น ผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม สาขาศิลปะ (ประติมากรรม) ของสำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรม แห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2540 และต่อมาในปี พ.ศ. 2542 ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะ (ประติมากรรม) ประจำปี พ.ศ. 2542

การจัดการแสดงนิทรรศการผลงานของอินสนธิ วงศ์สาม ในครั้งนี้ มหาวิทยาลัยศิลปากร หวังเป็น อย่างยิ่งว่าผลงานที่ได้นำมาจัดแสดง จะก่อให้เกิดแรงบันดาลใจและแนวทางในการสร้างสรรค์ให้แก่ ผู้ที่สนใจ อันจะยังประโยชน์ต่อสังคมและวงการศิลปกรรมของประเทศต่อไป

ในนามของมหาวิทยาลัยศิลปากร ผมขอขอบคุณคณะผู้จัดงานและผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ทำให้ โครงการนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการดำเนินงาน จะประสบความสำเร็จและบรรลุผล ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ

วิวัฒน์ อัทธกร

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ชัย อัทธกร)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร

Message from President of Silpakorn University

Silpakorn University has officially established in 1943. The preliminary art education has been presented to Thai youths who are attractive in painting and sculpture. Later on expanding to have more artistic courses. As a policy of Silpakorn University plans to give an importance to support the national art and cultural activities in an objective to build up the standardization of international art management including also developing various academic works and artistic researches to be widely and useful to the public, additional to distribute all honorable artworks for the artists to be acceptance in both of national and international.

Art Centre, Silpakorn University has continuously organized the honorable program in art creation by thai artist 2007 : Art Exhibition of Insone Wongsam in the period of 8th - 24th January 2007 at the Art Gallery of Silpakorn University.

Mr. Insone Wongsam was born in Lampoon, educated in the College of Fine Art and then graduated in Master of Fine Art (Sculpture) from Silpakorn University. He is a freelance artist who have high skill and experience in sculptural and printmaking creation. He had ever gotten many awards from the National Exhibition of Art and has reputation in the field of art in both of Thailand and overseas. In 1997, he has been appreciated to be honorable artist in sculptural creation by the Bureau of National Cultural Committee including be selected to be the National Artist in the field of sculpture in 1999.

Silpakorn University wishes that this exhibition will be useful to all germinating concepts and creative methodologies including to the society and artistic academy in Thailand.

On behalf of Silpakorn University, I would like to give sincere thankfulness to all supported organizations and working committee for this great success as every proposed objectives.

Wiwatchai Atthakor

(Assoc. Prof. Wiwatchai Atthakor, Phd.)

President of Silpakorn University

คำนำ

ทุกครั้งที่ข้าพเจ้ายืนมองดูผลงานศิลปะของท่านอาจารย์ อินสนธิ์ วงศ์สาม ข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกเหมือนถูกสะกดจิตให้ฝันถึงโลกแห่งความลึกลับ ความสงบ ความเงียบ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ได้ยินเสียงกระซิบกระซาบ เสียงพูดคุยอย่างแผ่วเบา ดังมาจากแดนไกลเป็นดินแดนที่ไม่รู้จัก พูดคุยกันด้วยภาษาดอกไม้ ปราศจากเสียงตะโกน เสียงอึกทักครึกโครม เสียงแห่งความริบร้อน บางครั้งได้ยินเป็นเสียงเพลงเหมือนสายลมที่พัดกระทบใบไม้ เสียงสายน้ำที่ไหลรินผ่านโขดหิน และบางครั้งเห็นแสงไฟสว่างเรืองๆอยู่ท่ามกลางความมืด ทำให้เกิดความรู้สึกเหมือนอยู่โดดเดี่ยวในดินแดนที่ไม่รู้จัก แต่มีความสุข ความสงบ ระคนกับความเหงา ความรู้สึกโดดเดี่ยว ความกลัว และการรอคอยบางอย่างที่ไม่รู้จัก อยู่ในส่วนลึกของจิตใจ และความรู้สึกประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับข้าพเจ้านี้ สามารถเกิดกับทุกท่านได้เช่นเดียวกัน ถ้าทุกท่านมายืนดูผลงานศิลปะของท่านอาจารย์ อินสนธิ์ วงศ์สาม ด้วยกติกาเบื้องต้นว่า ไม่ถามหาความรู้จัก สิ่งที่รู้จัก เช่น คน สัตว์ แมลง พืช ดอกไม้ สิ่งของ และทิวทัศน์ในธรรมชาติ ซึ่งเป็นโลกแห่งความจริงตามตาเห็น (Perceptual Reality) ในผลงานศิลปะของท่าน เพราะในงานศิลปะของท่านไม่มีสิ่งเหล่านี้ ผลงานศิลปะของท่านมีแต่ภาพนามธรรมที่เป็นตัวแทนแสดงสภาวะจิตใจ ความรู้สึก ประสบการณ์ชีวิต และสติปัญญา อันเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของท่านเท่านั้น

ภาพนามธรรมเหล่านี้เกิดจากพลังแห่งสัญชาตญาณ พลังแห่งความรู้สึก และพลังแห่งสติปัญญา ที่สั่งสมและพัฒนามายาวนานตลอดชีวิต เป็นพลังอันมหัศจรรย์ที่ถูกฝึกฝนให้แสดงออกทางศิลปะมาอย่างดีแล้ว โดยส่งผ่านมือ ภูกัน คมลิวที่แกะแม่พิมพ์ไม้ และสีขาว-ดำ ปรากฏเป็นภาพนามธรรมบนกระดาษและผืนผ้าใบที่สะกดคนดูให้เกิดความรู้สึกและรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับจิตใจและปัญญาในแต่ละสภาวะจิตของท่านได้อย่างน่าฉงนใจอย่างยิ่ง

นอกจากนี้รูปแบบงานศิลปะของท่านมีลักษณะโดดเด่น คือ ความงามที่เรียบง่าย (Simplicity Beauty) กล่าวคือภาพนามธรรมเกือบทุกภาพถูกแทนค่าด้วยสีขาว-ดำมีบางภาพมีสีน้ำตาลแดงมาใช้ร่วมด้วยก็มีน้อยมาก แต่มีคุณค่าการแสดงออกและมีความงามไม่แตกต่างจากงานศิลปะของศิลปินที่ยิ่งใหญ่ที่แสดงออกด้วยสีเส้นมากมายและสดใส นับเป็นปรากฏการณ์ในงานศิลปะที่ให้ความประทับใจอย่างน่าประหลาดใจ ในกรณีนี้ทำให้ข้าพเจ้านึกถึงคำกล่าวของ นักปราชญ์จีนที่กล่าวว่า”สูงสุดคืนสู่สามัญ” หรือคำว่า “ธรรมดาที่ไม่ธรรมดา” หรือคำว่า “เทศนาโดยไม่เอ่ยวาจา” ปรัชญาที่กล่าวข้างต้นนี้คงจะให้คำอธิบายเชิงเปรียบเทียบผลงานศิลปะของท่านได้เป็นอย่างดี

ข้าพเจ้าในนามของหอศิลปมหาวิทยาลัยศิลปากร มีความรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่มีโอกาส จัดนิทรรศการผลงานศิลปะที่มีคุณค่าของท่านอาจารย์ อินสนธิ์ วงศ์สาม มีความเชื่อมั่นว่านิทรรศการครั้งนี้จะเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ทางด้านสุนทรีย์ศิลปะร่วมสมัยแก่สาธารณชนไทย และเป็นแรงบันดาลใจให้ศิลปินไทยหันไปพัฒนาการสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยต่อไป

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สน สิมাত্রัง)
ผู้อำนวยการหอศิลป์

Preface

Whenever I view mostly of his artworks, I feel as if I am hypnotized towards an atmosphere of mystification, peacefulness, silence and mindfulness. Through one's whispering, sonorous speaking from the distant and unwell-known land including without sound of shouting, tumultuousness and jealousy, perhaps hearing sound of music like the wind against the leaves or the current of stream through the rocks or the lighting amongst the darkness, its absolutely reflect to my sensation under the fear, anxiety and loneliness in the midst of happiness, peacefulness.

Everyone is enable to face as same as all of my experiences if one view his artworks under the primary condition without regardness of perceptual reality : human, animals, bugs, plants, flowers, natural landscape, in fact, his abstract artworks have mostly reflected to the spirit, sensation, wisdom and experience of life in which assumed to be his own identity.

His abstract artworks originated and progressed from the power of natural instinct . feeling and intellectuality through his long life. All of these wonderful power have been harmoniously presented on paper and canvas by the artistic methods and art equipments: brush, chisel, black and white color. It is doubtfulness how most of people can perceive his individual sensation, spiritual and intellectual matters.

His specific form of artwork is the simplicity beauty which refers to most of abstract works are full of white and black color, perhaps mixing with brown color. Importantly, it is impressive phenomena that the beauty of artistic aestheticism in his artwork is without the difference from another colorful artworks by reputable artists. By this reason, I memorize to the word of Chinese philosopher “Highest to the Normality” or “Normal is Abnormal” or “Voiceless Preaching” in comparison with his philosophy in creation.

On behalf of Art Centre, Silpakorn University have honorable to get this opportunity to organize the art exhibition of Inson Wongsam and be confidence that all these artworks will be useful to have more experiences in contemporary art to the public and also be the origin of germination to thai artists towards the development of contemporary art creation in the future.

(Asst.Prof. Sone Simatrang)
Director of Art Centre, Silpakorn University

โครงการนิทรรศการศิลปกรรม

ของศิลปินแห่งชาติ ศิลปินชั้นเยี่ยม และศิลปินอาวุโสของประเทศ

หลักการและเหตุผล

ศิลปินไทยได้รับเกียรติยกย่องจากองค์กรและสถาบันต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ ว่าเป็นศิลปินที่มีความสามารถทางด้านศิลปะ ดังจะเห็นได้จากงานศิลปกรรมที่เป็นประจักษ์พยานให้เห็นมาแต่อดีต

จวบถึงปัจจุบันประเทศไทยมีศิลปินที่มีชื่อเสียงซึ่งได้มีการประกาศเกียรติคุณให้ปรากฏทั้งศิลปินแห่งชาติที่คัดเลือกจากศิลปินทั่วประเทศ ศิลปินชั้นเยี่ยมที่ยกย่องจากการประกวดศิลปกรรมแห่งชาติ และศิลปินอาวุโสที่มีชื่อเสียง จากการนำเสนอผลงานต่อสาธารณชนมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมศิลปินดังกล่าวมา ซึ่งเป็นผู้สร้างงานศิลปกรรม เป็นสมบัติให้กับประเทศชาติได้มีกำลังใจในการสร้างสรรค์และเป็นการยกระดับคุณภาพผลงานที่มีคุณค่าออกสู่สาธารณชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงได้จัดทำโครงการนิทรรศการผลงานศิลปกรรมของศิลปินแห่งชาติ ศิลปินชั้นเยี่ยม และศิลปินอาวุโสของประเทศขึ้น

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อเป็นการส่งเสริมการสร้างสรรค์ศิลปกรรมของศิลปินที่มีชื่อเสียงของประเทศให้เป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติสืบไป
2. เพื่อเป็นการสนับสนุนศิลปินของชาติให้มีความตั้งใจที่จะทุ่มเทการสร้างสรรค์ศิลปกรรมอันจะเกิดประโยชน์ต่อวงการศิลปะทั้งในและต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นการนำเสนอผลงานศิลปกรรมเผยแพร่ออกสู่สาธารณชนให้ประชาชน นักเรียน นักศึกษาได้ชื่นชมและเรียนรู้กระบวนการทางความคิดและการสร้างสรรค์ของศิลปินไทย

กำหนดการ เวลา และสถานที่

- จัดการแสดงให้กับศิลปินเป็นกลุ่มหรือจัดการแสดงเดี่ยวให้กับศิลปิน รวม 2 ครั้ง
- จัดแสดง ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร หรือหอศิลป์ในส่วนภูมิภาค ในปี พ.ศ. 2550

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีผลงานศิลปกรรมของศิลปินไทยที่มีชื่อเสียงเกิดขึ้น 80-100 ชิ้น อันเป็นมรดกด้านศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญทางด้านวิชาการ และประวัติศาสตร์ศิลปะร่วมสมัยของไทย
2. สังคมได้ชื่นชมผลงานศิลปะ เกิดการเรียนรู้ความเข้าใจในงานศิลปกรรม ก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านจิตใจ ความรู้สึกนึกคิดและการสร้างสรรค์
3. วงการวิชาศิลปศึกษา และวงวิชาการศิลปะร่วมสมัย เกิดการค้นคว้าการสร้างสรรค์เพื่อวิจัยทางศิลปะ

Rama IX Art Museum Foundation

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น

300.000 บาท

1. ค่าใช้จ่ายในการจัดเตรียมข้อมูล บันทึกภาพ สไลด์	-	บาท
2. ค่าใช้จ่ายในการจัดเตรียมต้นฉบับสำหรับเอกสารสิ่งพิมพ์และระบบข้อมูลสมัยใหม่	10,000	บาท
3. ค่าจัดทำซีดี และระบบข้อมูลสื่อสารเทคโนโลยีสมัยใหม่	-	บาท
4. ค่าจัดพิมพ์จุลฉัตร โปสเตอร์ บัตรเชิญ	230,000	บาท
5. ค่ายานพาหนะขนส่งผลงาน (หอศิลป์และในส่วนภูมิภาค)	10,000	บาท
6. ค่ายานพาหนะประสานงานกับศิลปิน	2,000	บาท
7. ค่าจ้างคนช่วยเคลื่อนย้ายผลงาน	2,000	บาท
8. ค่าจัดทำแท่นตั้งผลงาน และแผงบอร์ดชั่วคราว	20,000	บาท
9. ค่าวัสดุติดตั้งผลงาน	3,000	บาท
10. ค่าใช้จ่ายในพิธีเปิดนิทรรศการ	4,000	บาท
11. ค่ารับรอง	1,000	บาท
12. ค่าใช้จ่ายประชาสัมพันธ์	2,000	บาท
13. ค่าใช้จ่ายในการบรรยายวิชาการและ workshop	4,000	บาท
14. ค่าสาธารณูปโภค	1,000	บาท
15. ค่าใช้จ่ายเดินทางราชการในส่วนภูมิภาค	10,000	บาท
16. เบ็ดเตล็ด	1,000	บาท
(ขอถัวจ่ายทุกรายการ)		

* เป็นงบประมาณสำหรับศิลปิน 2 ท่าน

ปัทมกะวิถีของอินสนธิ วงศ์สาม

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ*

การศึกษาผลงานศิลปะของศิลปินให้เข้าใจลึกซึ้ง ต้องศึกษาการดำเนินชีวิต ประชญาและแนวคิดด้วยว่าเป็นอย่างไร เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นพลังสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการสร้างสรรค์ หากเข้าใจศิลปินก็เข้าใจผลงานศิลปะของเขาได้ไม่ยากนัก โดยทั่วไปจะพบว่า บุคคลที่สร้างสรรคงานศิลปะนั้นแบ่งเป็นสองกลุ่มใหญ่ๆคือ ศิลปินที่สร้างงานศิลปะบนพื้นฐานของอารมณ์(emotional artist) กับศิลปินที่ใช้ปัญญาในการสร้างสรรค์(intellectual artist) ผลงานศิลปะกรรมของศิลปินสองกลุ่มนี้แตกต่างกัน ศิลปินที่สร้างงานศิลปะบนพื้นฐานของอารมณ์มักแสดงออกทางอารมณ์ชัดเจน อาจมีจินตนาการสูง ศิลปินกลุ่มนี้มักแสดงออกด้วยพฤติกรรมแปลกๆ ต่างไปจากคนทั่วไป ซึ่งเป็นไปตามแรงขับของอารมณ์ อย่างตรงไปตรงมา ต่างจากศิลปินที่ใช้ปัญญา การแสดงออกมักผ่านการกลั่นกรองของปัญญา มีสติ จึงมักสงบนิ่ง หรือนุ่มนวลกว่า ศิลปินทั้งสองกลุ่มนี้ใครถูกใครผิด หรือกลุ่มใดดีกว่ากัน ไม่สามารถตอบได้ชัดเจน ต้องพิจารณาเป็นกรณีๆไป

เพราะเหตุใดศิลปินทั้งสองกลุ่มจึงมีพฤติกรรมการแสดงออกที่แตกต่างกัน ถ้าจะศึกษาให้ได้คำตอบชัดเจนจริงๆ คงต้องศึกษาถึงรากเหง้า ชาดิกำเนิด การศึกษา และประสบการณ์ของศิลปินแต่ละคน สิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผลักดันพฤติกรรมการแสดงออกของศิลปินให้แตกต่างกัน

การศึกษาภูมิหลังของศิลปินเป็นเพียงแนวคิดหนึ่งที่อาจจะช่วยให้เข้าใจศิลปินและผลงานสร้างสรรค์ของเขาได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะวงการศิลปะสมัยใหม่ของไทยในช่วงเวลาครึ่งศตวรรษที่ผ่านมา นั้น แม้จะมีศิลปินไม่มากก็ตาม แต่การศึกษา ค้นคว้า เกี่ยวกับประวัติ การดำเนินชีวิตของศิลปิน เพื่อเชื่อมโยงไปถึงแนวคิดและปรัชญาการสร้างสรรค์ของศิลปินเหล่านั้น ไม่มีผู้กระทำอย่างจริงจัง แม้ผู้เขียนจะเคยศึกษาชีวิตและผลงานของศิลปินสมัยใหม่ของไทยมาหลายสิบคน โดยเฉพาะศิลปินที่เป็นศิษย์ของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี(พ.ศ.๒๔๓๕-๒๕๐๕)ทั้งขณะที่ศิลปินยังมีชีวิตอยู่และศิลปินที่เสียชีวิตไปแล้ว แต่ก็ไม่ได้กระทำอย่างจริงจัง เพียงศึกษาหาข้อมูลจากศิลปินที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันและเป็นศิลปินที่มีลักษณะเป็นปัจเจกชนสูง มีผลงานโดดเด่นบางคนเท่านั้น

ศิษย์ของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรีหลายคนนอกจากจะสร้างผลงานศิลปะกรรมโดดเด่นแล้ว พฤติกรรมกาดำเนินชีวิตของบางคนไม่ธรรมดา โดยเฉพาะ “ศิลปินหน้าพระลาน”หลายคนมีชีวิตที่เป็นตำนาน สะท้อนให้เห็นความเป็นศิลปินและตัวตนของแต่ละคนตามยุคสมัยอย่างน่าสนใจ

อินสนธิ วงศ์สาม ศิลปินคนหนึ่งและผู้เขียนคุ้นเคยและศึกษาพฤติกรรมกาดำเนินชีวิตของเขามานานหลายสิบปี **อินสนธิไม่เหมือนใครและไม่มีใครเหมือน** ชีวิตของเขาแต่ละช่วง แต่ละเหตุการณ์ ดำเนินไปตามอัตถิธิติของเขาจนดูจะไม่เกี่ยวกับพระเจ้า ชีวิตขอเงินของสนธิจึงเป็นตำนานของวงการศิลปะสมัยใหม่ของไทย

Rama IX Art Museum Foundation

ปัทมกะที่ ๑

รากเหง้าและถิ่นกำเนิด

อินสนธิ เกิดเมื่อวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ.๒๔๗๗ ที่บ้านป่าซาง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน บิดาชื่อ นายหมื่น หรือหนานหมื่น วงศ์สาม กล่าวกันว่าหนานหมื่นมีเชื้อสายเจ้าเมืองยอง ซึ่งมีถิ่นฐานเดิมอยู่ในแคว้นสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน ตอนใต้ของประเทศจีนหรือสาธารณรัฐประชาชนจีน คนยองจากเมืองยองถูกกวาดต้อนหรือเทครัวเข้ามาเมื่อเกิดสงครามแย่งชิงผู้คนกันระหว่าง จีน พม่า และล้านนาเมื่อต้นกรุงรัตนโกสินทร์ คนยองที่ถูกกวาดต้อนมาได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ในหลายถิ่นของจังหวัดลำพูน เช่น บ้านเวียงยอง ตำบลเวียงยอง อำเภอ บ้านป่าซาง ตำบลป่าซาง อำเภอป่าซาง คนยองที่ถูกกวาดต้อนมานี้ยังคงรักษาวัฒนธรรมประจำกลุ่มชนของตนไว้ได้เป็นอย่างดี ตั้งแต่ภาษาพูด ความเชื่อ อาหารการกิน จนถึงการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน นอกจากนี้คนยองยังมีความสามารถด้านการช่างหลายอย่าง เช่น ช่างเงิน ช่างทอง ช่างไม้ เฉพาะนายหมื่นนั้นเป็นช่างเงินและช่างทองที่มีความสามารถคนหนึ่ง จึงไม่แปลกที่อินสนธิมีสายเลือดช่างอยู่ในตัว ต่างกันก็แต่การสร้างงานที่ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยและบริบททางสังคม

อินสนธิ ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาที่อำเภอป่าซาง และระดับมัธยมที่โรงเรียนจักรคำคณาทร(โรงเรียนเดียวกับ ทวี นันทขว้าง ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง พ.ศ. ๒๕๖๘-๒๕๓๔) อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เมื่อ พ.ศ.๒๔๙๕ หลังจากจบระดับมัธยมศึกษาแล้ว อินสนธิ ได้รับการแนะนำจากทวี นันทขว้างให้เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนศิลปศึกษาหรือโรงเรียนเตรียมมหาวิทยาลัยศิลปากร รุ่นที่ ๑๒ (ปัจจุบันคือ วิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากร)เพื่อร่วมรุ่น ได้แก่ สุเชาว์ ศิษย์คณะศ (พ.ศ. ๒๔๖๙-๒๕๒๙) สมโภชน์ อุปอินทร์(พ.ศ.๒๔๗๗-ปัจจุบัน) สุมณ ศรีแสง (๒๔๗๙-๒๕๔๗) เป็นต้น อินสนธิใช้ชีวิตเป็นเด็กวัดอยู่ที่วัดสุทัศนเทพวรารามเสาชิงช้า กรุงเทพมหานคร ๙ ปีจนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาประติมากรรม จากมหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อ พ.ศ.๒๕๐๔

การเป็นเด็กต่างจังหวัดและเข้ามาศึกษาในกรุงเทพฯโดยอาศัยอยู่กับพระที่วัดนั้น เป็นประสบการณ์ที่มีค่าอย่างยิ่ง เพราะการใช้ชีวิตเป็นเด็กวัดสร้างความแข็งแกร่งให้กับอินสนธิ เขาจึงคุ้นชินกับความลำบาก ความยากจน ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันที่ช่วยเขาไม่เกรงกลัวต่อความจน ความลำบากและกล้าเผชิญกับความทุกข์ยากอินสนธิแสดงให้ปรากฏเมื่อเขาไปใช้ชีวิตอยู่ในต่างประเทศ

ขณะที่อินสนธิศึกษาอยู่ในคณะจิตรกรรมประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากรนั้น ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี(Corrado Feroci:1892-1962)ยังมีชีวิตอยู่และเป็นผู้ดูแลการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิด เล่ากันว่าขณะที่ศึกษาอยู่นั้น แรงขับเคลื่อนของศิลปินเริ่มปรากฏให้เห็นเมื่ออินสนธิต้องการสร้างผลงานศิลปะตามความปรารถนาของตน แต่เป็นสิ่งที่อาจารย์ไม่ปรารถนาผลที่ได้คือ การสอบตกและเกือบถูกไล่ออก แต่ด้วยความเข้าใจนักศึกษและความมีเมตตาของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี อินสนธิจึงได้เรียนต่อจนจบการศึกษา

*รองศาสตราจารย์ หมอวิชาทัศนศิลป์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม

ปภิกณะที่ ๒

การเดินทางสู่โลกใหม่

มหาวิทยาลัยศิลปากรเมื่อครั้งศตวรรษที่ผ่านมา เหมือนโลกใบเล็กๆที่อยู่ในกรอบแคบๆ ไม่เปิดกว้างเหมือนปัจจุบัน เพราะการสื่อสารกับโลกภายนอกนั้นกระทำได้ยาก ข่าวสารที่รับมาจากยุโรปซึ่งถือเป็นโลกอารยะนั้น ส่วนมากเป็นสิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะหนังสือเกี่ยวกับศิลปะเป็นสื่อที่ดีที่สุด นอกจากนั้นก็เป็นคำบอกเล่าของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรีและศิษย์บางคนที่ผ่านมาการศึกษาจากประเทศอิตาลี ซึ่งเป็นเสมือนตักศิลาของศิลปะตะวันตก

การเป็นศิลปินที่ดีนั้นเชื่อว่าต้องมืองค์ประกอบพื้นฐานหลายประการ องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยเสริมให้ศิลปินสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพคือ **ประสบการณ์** ทั้งประสบการณ์ชีวิตและประสบการณ์ศิลปะ ศิลปินต้องสั่งสมประสบการณ์ทั้งสองประเภทไว้เป็นเชื้อเพลิงขับเคลื่อนการสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ศิลปินจะต้องมี **จินตนาการ** ซึ่งเป็นในโลกแห่งนามธรรมที่ศิลปินสามารถแปรเป็นรูปธรรมด้วยกลวิธีทางศิลปะที่ตนถนัดและเชี่ยวชาญ ประการสุดท้ายศิลปินต้องมี **ปัญญา** ที่แยบยลพอที่จะประมวลประสบการณ์ จินตนาการให้เป็นศิลปกรรมออกมาได้อย่างมีคุณภาพ

การแสวงหาประสบการณ์ชีวิตและประสบการณ์ทางศิลปะของอินสนธิ์ต่างไปจากคนทั่วไป ที่อาจจะได้จากการอ่านหนังสือ เดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศ การเดินทางไปแสวงหาประสบการณ์จากโลกใหม่ของอินสนธิ์ต่างจากคนทั่วไปที่เดินทางโดยเครื่องบินหรือเรือโดยสารระหว่างประเทศ แต่อินสนธิ์เลือกเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ อินสนธิ์จึงเป็นผู้สร้างตำนานให้กับวงการศิลปะสมัยใหม่ของไทยจนเป็นเรื่องเล่าขานกันไม่รู้จบมาจนทุกวันนี้

ดินแดนที่ศิลปินไทยในอดีตใฝ่ฝันที่จะไปเยือนมากที่สุดคือ อิตาลี ฝรั่งเศส และประเทศต่างๆในยุโรป โดยเฉพาะอิตาลีนั้นถือว่ามีมนต์เสน่ห์มากที่สุด เพราะเป็นถิ่นกำเนิดอัจฉริยะศิลปินอย่างมีเกลันเจโล บูโอนาร์โรตี (Michelangelo Buonarroti:1475-1564) เลโอนาร์โด ดา วินชี(Leonardo da Vinci:1452-1519) รวมถึงศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี(Corrado Feroci:1892-1962) อินสนธิ์มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเดินทางไปยังดินแดนแห่งศิลปะเหล่านั้นด้วยตนเอง แต่การเดินทางข้ามทวีปเมื่อกว่าครึ่งศตวรรษที่ผ่านมาไม่่ายเหมือนทุกวันนี้ ยิ่งยากลำบากมากขึ้นเมื่อต้องเดินทางไปตามถนนผ่านภูมิประเทศที่แตกต่างกัน ต้องพบกับผู้คนหลายชาติ หลายภาษา และสิ่งสำคัญต้องมี เงิน ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง และความรู้เรื่องภาษาต่างประเทศ แต่ทั้งสองสิ่ง ไม่ได้เป็นอุปสรรคสำหรับอินสนธิ์เพราะเขาคิดว่า **เงินนั้นสามารถหาได้หากมีฝีมือและมีปัญญา** ส่วนเรื่องภาษาก็เช่นเดียวกันเพราะ **“ภาษา..(หมา)เรียนได้..”**ในเมื่อเขาเป็นคนทำไมจะเรียนรู้ภาษาของคนด้วยกันไม่ได้

อินสนธิ์ต้องการเดินทางไปยังโลกใหม่ที่เขาไม่เคยเห็นทางบก ซึ่งเป็นเรื่องยากมากสำหรับคนทั่วไป แต่อินสนธิ์มุ่งมั่นที่จะพิสูจน์ความสามารถว่า เขาทำได้ ดังนั้น อินสนธิ์จึงเริ่มวางแผนการเดินทางอย่างรอบคอบ โดยเสนอโครงการเดินทางแก่บริษัท Berie Jucker ซึ่งเป็นผู้จำหน่ายรถสกูตเตอร์แลมเบรตตา บริษัทฯได้มอบรถสกูตเตอร์ให้ใช้ในการเดินทางคันหนึ่ง นอกจากนี้อินสนธิ์ยังขอทุนจากบริษัท เอสโซ จำกัด เพื่อขอการสนับสนุนที่น้ำมันในการเดินทางจำนวนหนึ่ง ซึ่งก็ได้รับการตอบสนองอย่างดีเช่นเดียวกัน ดังนั้นปัญหาเรื่อง ยานพาหนะในการเดินทางจึงหมดไป แต่ยังมีปัญหาเรื่องเงินค่าใช้จ่ายส่วนตัวระหว่างการเดินทาง ซึ่งอินสนธิ์แก้

ปัญหาด้วยการนำผลงานศิลปะของเขามากกว่า ๒๐๐ ชิ้น เป็นผลงานบนกระดาษที่สามารถม้วนใส่กระบอกผูกติดกับรถได้สะดวก ผลงานที่อินสนธิ์นำไปได้แก่ ภาพพิมพ์ วาดเส้น และงานสเก็ชต์ ผลงานเหล่านี้อินสนธิ์นำไปจัดแสดงตามสถานที่ต่างๆ เพื่อจำหน่ายหาเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางทาง

หลังจากวางแผนและเตรียมทุกอย่างพร้อมอินสนธิ์ก็ออกเดินทางจากกรุงเทพฯในเดือนมิถุนายน^๒ พ.ศ.๒๕๐๕ ด้วยรถสกูตเตอร์ไปป็นิ่ง ประเทศมาเลเซียเพื่อลงเรือไปขึ้นเมืองกัลกัตตา ประเทศอินเดีย จากนั้นเดินทางไปทางตะวันตกเรื่อยๆ จนถึง กรุงนิวเดลี ระหว่างเดินทางนั้นอินสนธิ์มักจัดแสดงผลงานศิลปะที่น่าติดตัวไปรวมกับผลงานที่ทำขึ้นใหม่ตามเมืองตามแต่โอกาสจะอำนวย เช่น การแสดงผลงานเดี่ยว(solo exhibition)ที่สมาคมศิลปะแห่งนิวเดลี(All India Fine Arts Society of New Delhi)การจัดแสดงผลงานศิลปะช่วยให้อินสนธิ์มีทุนสำหรับใช้จ่ายในการเดินทางต่อไป

จากกรุงนิวเดลีอินสนธิ์เดินทางต่อไปยังเมืองละฮอร์(Lahore)การาจี อินสนธิ์จัดแสดงผลงานที่ The Arts Council of Pakistan นครการาจี ประเทศปากีสถาน (พ.ศ.๒๕๐๕) เมื่อเดินทางไปถึงกรุงเตหราน ประเทศอิหร่าน อินสนธิ์จัดแสดงผลงานร่วมกับปรีชา ณ บางน้อย (เพื่อนเก่าที่มหาวิทยาลัยศิลปากร)ที่ Gilgamesh Gallery,Teharan.(พ.ศ.๒๕๐๕)เมื่อเดินทางไปถึงประเทศตุรกีอินสนธิ์จัดแสดงผลงานเดี่ยวที่ Consulate de France นครอิสตันบูล ประเทศตุรกี (พ.ศ.๒๕๐๖) เมื่อเดินทางไปถึงกรุงเอเธนส์ ประเทศกรีซ อินสนธิ์จัดแสดงผลงานที่ Plaka Art House กรุงเอเธนส์ (พ.ศ.๒๕๐๖) เฉพาะในประเทศกรีซซึ่งเป็นแหล่งอารยธรรมของโลกนั้น อินสนธิ์ประทับใจเป็นพิเศษ เขาอยู่ที่เอเธนส์ประมาณ ๒ เดือน เพื่อชื่นชมศิลปกรรมที่ยิ่งใหญ่ของกรีก จากนั้นเขาเดินทางไปอาศัยอยู่กับชาวประมงบนเกาะคอร์ฟู(Corfu) เป็นเวลานานถึง ๖ เดือน เพราะประทับใจธรรมชาติอันงดงามและความเป็นมิตรของชาวประมง ที่เกาะคอร์ฟูอินสนธิ์ได้พบกับศิลปินชาวอเมริกันคนหนึ่งชื่อ อเล็กซานเดอร์ เป็นชาวนิวยอร์ก และเป็นผู้ที่ซื้อผลงานภาพพิมพ์ของอินสนธิ์ไปจำนวนหนึ่ง โดยสัญญาว่าเมื่อเขากลับไปถึงนิวยอร์กแล้วจะจ่ายเงินให้ภายหลังและจะรับอินสนธิ์ไปอยู่ด้วย ที่เกาะคอร์ฟูอินสนธิ์ได้สร้างงานภาพพิมพ์แม่พิมพ์ไม้ชุดใหม่ขึ้นจำนวนหนึ่ง เพื่อเก็บไว้จำหน่ายหาเงินเป็นปัจจัยในการเดินทางต่อไป ตลอดการเดินทางอินสนธิ์ต้องฝ่าฟันอุปสรรคนานัปการเช่น ขณะเดินทางไปถึงอิสตันบูล เมืองหลวงของตุรกีเงินหมดขายรูปไม่ได้ จึงไม่มีเงินติดตัว เขาต้องอาศัยอยู่กับพ่อค้าขายปลาและขอขนมปังกินกับปลาอย่างทุกวันโดยไม่ต้องจ่ายเงิน โดยผัดผ่อนกับพ่อค้าปลาว่า หากขายรูปได้จะจ่ายค่าปลาและขนมปังให้ อินสนธิ์อดอยากอยู่ได้ไม่นาน บริษัทเอสโซ จำกัด ในกรุงเทพฯก็ส่งเงินค่าประมูลผลงานของอินสนธิ์ที่กรุงเทพไปให้ ๒๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ ทำให้เขามีเงินจ่ายค่าขนมปังและปลาอย่างเรื่องความทุกข์ยากเพราะขาดเงินระหว่างการเดินทางนั้น อินสนธิ์ต้องประสบอยู่เสมอ เขาเล่าให้ฟังว่า ครั้งหนึ่งขาดเงิน ไม่มีเงินซื้ออาหารต้องอดอาหารถึงสองวัน โดยไม่รู้จะหาเงินมาจากไหนรูปก็ขายไม่ได้ในที่สุดต้องใช้วิธีเดินไปในชุมชนแล้วล้มตัวลงนอนดินเพื่อเรียกร้องความสนใจ เมื่อเห็นว่ามีคนมางดูพอสมควรแล้ว จึงลุกขึ้นเปิดหมวกรับบริจาค ด้วยวิธีนี้ทำให้เขามีชีวิตรอดไปได้

^๒อินสนธิ์ เดินทางไปกับเพื่อนอีกคนหนึ่งชื่อ สุภาพ กาฬสินธุ์ แต่ภายหลังถอนตัว อินสนธิ์จึงต้องเดินทางไปคนเดียว

นอกจากเรื่องอาหารแล้ว บางครั้งไม่มีเงินอินสนธิ์ต้องอาศัยนอนตามใต้สะพาน สิ่งเหล่านี้ ต้องอาศัยจิตใจที่แข็งแกร่งและไหวพริบปฏิภาณอย่างมากจึงจะเอาชีวิตรอดได้

อย่างไรก็ตาม ในที่สุดอินสนธิ์ก็เดินทางไปถึงกรุงโรม ประมาณเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๖(ค.ศ.๑๙๖๓)ใช้เวลาเดินทางจากกรุงเทพฯไปถึงกรุงโรม ประเทศอิตาลีเกือบ ๒ ปี ดูจะเป็นคนแรกของโลกที่ซื้รถสกูเตอร์จากประเทศไทยไปถึงประเทศอิตาลี โดยใช้รถสกูเตอร์ที่ผลิตในอิตาลีแล้วส่งมาขายที่เมืองไทยอินสนธิ์เป็นคนแรกที่ซื้รถกลับไปถิ่นกำเนิดของมันได้สำเร็จ

การเดินทางไปกรุงโรมของอินสนธิ์เสมือนการไปนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในนครแห่งศิลปะ อินสนธิ์ปรารถนาจะไปให้ถึงเมือง Geovenni ใกล้เมืองฟลอเรนซ์ถิ่นกำเนิดของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี การไปเยือนบ้านเกิดของศาสตราจารย์ศิลป์นั้น มีตำรง วงศ์อุปราช(พ.ศ.๒๔๗๙-๒๕๔๔) ศิษย์อีกคนหนึ่งของศาสตราจารย์ศิลป์เดินทางไปสมทบด้วย แม้ศาสตราจารย์ได้จากโลกนี้ไปแล้วก็ตาม แต่การได้ไปคารวะอาจารย์ถึงหน้าบ้านคงเป็นความปลื้มปิติของคนทั้งสองอย่างยิ่ง ระหว่างที่อยู่ในเมืองฟลอเรนซ์อินสนธิ์และตำรงได้จัดแสดงผลงานศิลปะที่ Numero Gallery เมืองฟลอเรนซ์(พ.ศ.๒๕๐๖)การแสดงผลงานศิลปะของทั้งสองคนเป็นการแสดงคารวะและระลึกถึงอาจารย์ของเขาทั้งสอง หลังจากนั้นตำรงก็เดินทางกลับประเทศไทย ขณะที่อินสนธิ์ปรารถนาที่จะเดินทางไปกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศสแทนที่จะอยู่ในกรุงโรม เพราะช่วงเวลานั้นกรุงปารีสเป็นเสมือนนครหลวงของศิลปะสมัยใหม่ กรุงโรมเป็นเพียงอดีตที่เคยรุ่งโรจน์เท่านั้น ด้วยเหตุนี้ กรุงปารีสจึงเป็นจุดหมายปลายทางที่เขาใฝ่ฝัน อินสนธิ์เดินทางต่อไปยังประเทศออสเตรเลีย และได้จัดแสดงผลงานเดี่ยวที่ Gallerie Fuchs กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย(พ.ศ.๒๕๐๗) จากนั้นเดินทางต่อไปประเทศสวีเดนและฝรั่งเศส ด้วยรถไฟ เพราะรถสกูเตอร์ไม่อยู่ในสภาพที่จะใช้เดินทางไกลได้อีกต่อไป อินสนธิ์จึงมอบให้สถานเอกอัครราชทูตไทยในกรุงโรม^๓ แล้วเดินทางไปยังประเทศต่างๆในยุโรปจนถึงกรุงปารีสประเทศฝรั่งเศสในที่สุด

ขณะที่อินสนธิ์ก็เดินทางไปถึงกรุงปารีส เขาแทบไม่มีเงินติดตัวเลย ต้องอาศัยตามสวนสาธารณะ แต่โชคมักเข้าข้างอินสนธิ์เสมอ วันหนึ่ง เขาได้ทำงานในร้านอาหารของชาวเวียดนาม จนได้เลื่อนตำแหน่งเป็นก๊ก ทำให้มีอาหารกินและมีรายได้ เขาทำงานร้านอาหารอยู่ ๖ เดือนจึงลาออกไปทำงานที่ใช้ความสามารถตามความถนัดได้ดีกว่าคือ งานทาสี ตกแต่ง เชื่อมโลหะ ทำป้ายโฆษณา อินสนธิ์พำนักและทำงานอยู่ในกรุงปารีสจนถึง พ.ศ.๒๕๐๙ ระหว่างนั้นเขามีโอกาสเข้าศึกษาศิลปะเพิ่มเติมที่ L'Ecole Nationale Supérieure des Arts De'coratifs จนสำเร็จการศึกษา หลังจากนั้นอินสนธิ์จัดแสดงผลงานศิลปกรรมที่ Galleries de Haut Pavé กรุงปารีส (พ.ศ.๒๕๐๙)และที่อื่นๆหลายครั้ง ซึ่งประสบความสำเร็จพอสมควร ทำให้เขามีทุนพอให้เขาเดินทางตามความฝันไปอีกซีกโลกหนึ่งคือ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา

อินสนธิ์ออกเดินทางจากกรุงปารีสซึ่งเป็นศูนย์กลางของศิลปะสมัยใหม่คริสต์ศตวรรษที่๑๙ ไปสู่มหานครนิวยอร์กซึ่งเป็นศูนย์กลางของศิลปะสมัยใหม่คริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ อินสนธิ์เดินทางไปนิวยอร์กพร้อมกับสตรีชาวอเมริกันชื่อ **บราบาลา วู้ด (Brabala Wood)** ที่ไปศึกษาศิลปะในฝรั่งเศส ขณะที่ไม่มีเงินเหลืออยู่ในกระเป๋าเพียงหนึ่งดอลลาร์เท่านั้น แต่เงินไม่เป็นปัญหา เพราะ

^๓ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ศิลปินจากเชียงใหม่ชื่อ เนวิน ไปพบสกูเตอร์ของอินสนธิ์ที่กรุงโรม จึงนำมาเขียนบทความไว้ในหนังสือ COMIC BOOK เรื่อง สุดขอบฟ้า อินสนธิ์ วงศ์สาม พิมพ์โดย Navin Production Co.Ltd. (วิณะะ วัฒนาพันธุ์) **สร้างสรรค์ของอินสนธิ์ วงศ์สาม ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะทัศนศิลป์ (ประติมากรรม) ปี พ.ศ. ๒๕๔๒**, กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ๒๕๔๖ หน้า๔๗)

Rama IX Art Museum Foundation

หลายปีในต่างแดนทำให้เขาเรียนรู้ว่าการหาเงินไม่ใช่เรื่องยาก ในที่สุดอินสนธิ์ก็สามารถสร้างสตูดิโอที่หมู่บ้านตะวันออก(East Village)ได้สำเร็จ เขาพำนักอยู่ในนครนิวยอร์กประมาณ ๖ ปี ก่อนที่จะย้ายไปอยู่ที่ Atlantic Highlands มลรัฐนิวเจอร์ซีย์(New Jersey)อินสนธิ์ใช้ชีวิตอยู่ในสหรัฐอเมริกาประมาณ ๗ ปี (พ.ศ.๒๕๑๐-๒๕๑๗) โดยใช้ชีวิตร่วมกับบราบาลา อินสนธิ์และบราบาลามีบุตรชายด้วยกันคนหนึ่งชื่อ **อินสนธิ์ วู้ด** (ปัจจุบันเป็นผู้อำนวยการฝ่ายสถาปัตยกรรมและการออกแบบบริษัท David Easton Incorporation สำเร็จการศึกษาศาสาสถาปัตยกรรมศาสตร์ระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยคอร์เนลและปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยฮาวาร์ด อินสนธิ์เดินทางมาเยี่ยมบิดาบ้างเป็นครั้งคราว ขณะเดียวกันอินสนธิ์ก็เดินทางไปเยี่ยมบุตรชายบ้างเมื่อมีโอกาส)บราบาลาเสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งขณะที่ลูกชายมีอายุ ๑๔ ปี อินสนธิ์แต่งงานกับสตรีชาวอเมริกันอีกคนหนึ่งชื่อลอรีลา ลิพินิน(Laula Nipnin)แต่แยกทางกันเมื่ออินสนธิ์เดินทางกลับประเทศไทยในปี พ.ศ.๒๕๑๗

ระหว่างที่พำนักอยู่ในนครนิวยอร์ก อินสนธิ์ได้จัดแสดงผลงานเดี่ยวและแสดงผลงานร่วมกับศิลปินอื่นๆหลายครั้ง เช่น การแสดงเดี่ยวที่ Lichfield Gallery Conn และแสดงผลงานร่วมกับศิลปินบราซิล (พ.ศ.๒๕๑๐) แสดงผลงานเดี่ยวที่ Eleven Gallery นครนิวยอร์ก(พ.ศ.๒๕๑๑) แสดงผลงานร่วมกับ พนม สุวรรณราษฎ(พ.ศ.๒๕๗๘ -ปัจจุบัน เพื่อนเก่าที่มหาวิทยาลัยศิลปากรไปศึกษาอยู่ที่นครนิวยอร์กขณะนั้น ปัจจุบันพำนักอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา)ที่ De Mena Gallery นครนิวยอร์ก(พ.ศ.๒๕๑๒)

การใช้ชีวิตในเมืองใหญ่อ่างมหานครนิวยอร์กไม่ย่ายนัก หากแต่ด้วยความเป็นนักสู้ชีวิตและมีความสามารถรอบตัวของอินสนธิ์ ทำให้เขาสามารถเอาชีวิตรอดได้ทุกสถานการณ์ เริ่มตั้งแต่ปรับปรุงร้านตัดผมให้เป็นสตูดิโอและห้องแสดงเครื่องประดับตกแต่งที่เขาผลิตขึ้นโดยใช้ความรู้ที่ได้รับสืบทอดมาจากบิดาที่เป็นช่างเงิน ความรู้ที่ได้รับมาจากมหาวิทยาลัยศิลปากรและการออกแบบที่ร่ำเรียนมาจากปารีส โดยอินสนธิ์นำเศษทองเหลือง ทองแดง มาทำเป็นต่างหู สร้อย กำไล โดยใช้วิธีชุบให้เป็นสีต่างๆ นำลูกบิดประตู ตะขอเกี่ยวประตูหน้าต่าง และเศษวัสดุเหลือใช้มาทำเป็นเชิงเทียน ที่วางต้นไม้ และของแต่งบ้านอื่นๆ ทำให้สตูดิโอของอินสนธิ์ได้รับความสนใจและมีลูกค้ามาอุดหนุนพอที่จะช่วยให้อินสนธิ์มีชีวิตอยู่ได้โดยไม่ยากลำบากนัก แต่ด้วยวิถีชีวิตที่เร่งรีบบีบคั้นของเมืองใหญ่ทำให้เขาเห็นว่า การมีชีวิตอยู่ในโลกทุนนิยมที่เต็มไปด้วยการแข่งขันและค่าครองชีพสูงนั้นยากลำบาก เครียด จนนำไปสู่โรคภัยต่างๆ จนในที่สุดเขาเห็นว่า หากอยู่ในโลกที่แล้งน้ำใจต่อไป คงไม่เป็นผลดีต่อจิตใจที่อ่อนไหวของเขา อินสนธิ์จึงตัดสินใจเดินทางกลับสู่มาตุภูมิ เพื่อคืนสู่รากเหง้าของตนในปี พ.ศ.๒๕๑๗^๔ หลังจากใช้ชีวิตอยู่ในต่างแดนนานกว่าสิบปี สิ่งที่อินสนธิ์นำติดตัวกลับมาคือ ประสบการณ์ชีวิตและประสบการณ์ศิลปะ โดยปราศจากทรัพย์สินและเงินทอง อินสนธิ์กล่าวว่า “...เมื่อไปมือเปล่า ก็กลับมามือเปล่า..”

^๔ผู้เขียนไม่เคยรู้จักอินสนธิ์ วงศ์สาม มาก่อน เคยได้ยินแต่ชื่อ จนในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ขณะที่ผู้เขียนเป็นอาจารย์อยู่ที่คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ มีชายคนหนึ่งไปพบตำรง วงศ์อุปราช จึงรู้จักอินสนธิ์ วงศ์สามและได้คบหากันเรื่อยมาทุกวันนี้